

DİYALOJİK HESAP VERMEDE POPÜLER RAPORLAMANIN KULLANILMASI: BELEDİYELER İÇİN RAPORLAMA ÖRNEĞİ*

Prof. Dr. Emre KAPLANOĞLU**

Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ***

İnceleme Makalesi / Review Article

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi
2023, 25 (MODAVICA Özel Sayısı),
ÖS29-ÖS52

ÖZ

Diyalojik hesap verme, son yirmi yıldaki muhasebe disiplinleri arasında yeni bir çalışma alanıdır. Muhasebe bilgilerinin tartışmalı doğası ve daha geniş bir yelpazedeki ilgililere yanıt vermenin öneminin anlaşılması, çoğulcu anlayışı benimseyen yeni süreçlerin ortaya çıkması için çağrılar da dâhil olmak üzere, raporlamanın üstlendiği roller yeniden düşünülmelidir. Yeni kamu yönetişiminin üst sıralarında yer alan konu, hükümet eylemlerinin meşruiyetini geliştirmek ve diyalojik hesap verme araçlarıyla demokratik yönetişimi artırmak için vatandaşları sürece dâhil etmektir. Bu çalışmanın amacı, diyalojik hesap vermede popüler finansal raporların önemini açıklamak, belediyelerin faaliyet sonuçlarının şeffaflığını, vatandaşlar tarafından anlaşılabilirliğini ve kamu yönetim sürecinin demokratikleşmesini sağlayabilecek bir popüler finansal raporlama önermektir.

Anahtar Kelimeler: Diyalojik hesap verme, Popüler finansal raporlama, Belediye, İzmir.

JEL Sınıflandırması: M40, M48, H83

*Makale Gönderim Tarihi (Date of Submission): 20.10.2022; Makale Kabul Tarihi (Date of Acceptance): 15.12.2022

Bu çalışma, 22-25 Eylül 2022 tarihlerinde MÖDAV tarafından düzenlenen 19. Uluslararası Muhasebe Konferansında sunulan bildirinin, yeniden düzenlenmiş ve genişletilmiş halidir.

**Ege Üniversitesi, Bergama Meslek Yüksekokulu, emre.kaplanoglu@ege.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-7287-1938>

***Dokuz Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, suleyman.yukcu@deu.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-1514-5953>

Atıf (Citation): Kaplanoğlu, E., Yükçü, S. (2023). Diyalojik Hesap Vermede Popüler Raporlamanın Kullanılması: Belediyeler İçin Raporlama Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Özel Sayı*, 29-52.

USING POPULAR REPORTING IN DIALOGICAL ACCOUNTING: REPORTING EXAMPLE FOR MUNICIPALITIES

ABSTRACT

Dialogical accountability is a new field of study among accounting disciplines over the past two decades. Recognizing the controversial nature of accounting information and the importance of responding to a wider range of stakeholders involves rethinking the roles of reporting, including calls for the emergence of new processes that embrace pluralism. At the forefront of the new public governance is involving citizens in order to enhance the legitimacy of government actions and enhance democratic governance through dialogic accountability. The aim of this study is to explain the importance of popular financial reports in dialogic accountability and to propose a popular financial reporting that can provide transparency of the activity results of municipalities, understandability by citizens, and democratization of the public administration process.

Keywords: Dialogic accounting, Popular financial reporting, Municipality, İzmir.

JEL Classification: M40, M48, H83

EXTENDED SUMMARY

PURPOSE AND MOTIVATION

In recent years, citizens have increasingly demanded public responsibility from governments to implement programs that pay more attention to the real needs of the region in which they live, especially with regard to the management of public resources. Citizen participation and the creation of a common culture represent elements that strengthen the responsibility of public institutions and require a higher level of transparency. Academics, public administrators, and politicians have begun to pay more attention to popular reporting (PR). The aim of this study is to explain the importance of popular financial reports used as a tool in dialogic accountability, to introduce a popular financial reporting proposal that can increase the transparency of public activity results of municipalities, make them understandable by citizens, and democratize the public administration process.

METHODOLOGY

The emergence of the New Public Administration brought significant changes in accountability mechanisms. In recent years, the information needs of citizens who are interested in financial issues and non-financial aspects of public administration have increased. U.S. regulators' commitment to transparency has led U.S. municipalities to adopt Popular Annual Financial Reporting (PAFR) since the 1990s. This reporting tool, which can convey information to citizens in a clear and simple way, has also

attracted the attention of academics. The Government Finance Officers Association (GFOA) launched the PAFR Rewards Program in 1991 to encourage and assist local and state governments in extracting information from their financial reports. The activity reports of Izmir Metropolitan Municipality are included in the scope of the study. The activity reports of the municipality were obtained from the web page. The quality areas (background, assurance and credibility, content, simplicity) of Popular Annual Financial Reporting of US municipalities and the elements included in these areas were identified. The activity reports of Izmir Metropolitan Municipality were converted into Popular Annual Financial Reporting.

RESULTS AND DISCUSSION

When the activity reports of Izmir Metropolitan Municipality between 2010 and 2021 are examined, the average number of pages of these reports is approximately 384. It is very difficult for a report with such a large number of pages to be read, understood, and interpreted by both an average financially literate person and a person with no financial literacy. The average number of Popular Annual Financial Reports by US municipalities generally is about 8-30 pages. The annual report of Izmir Metropolitan Municipality for 2021, especially the financial information part, has been re-prepared by dividing the quality areas in the Popular Annual Financial Reporting into four parts (background, assurance and reliability, content, simplicity). These four sections have been divided into elements within themselves and made more understandable and interpretable for citizens who will reach the financial and non-financial results of the Izmir Metropolitan Municipality. This report is prepared at an average of 20 pages. Citizens may have the opportunity to access this report via Pdf/Html etc. formats, as well as digital platforms (such as Facebook, Instagram, Tweeter). This report can be presented as a whole, or it can be presented to stakeholders in parts. The scoring can then be evaluated by an authorized arbitral tribunal or citizens' council to be formed on the subject.

CONCLUSION AND IMPLICATIONS

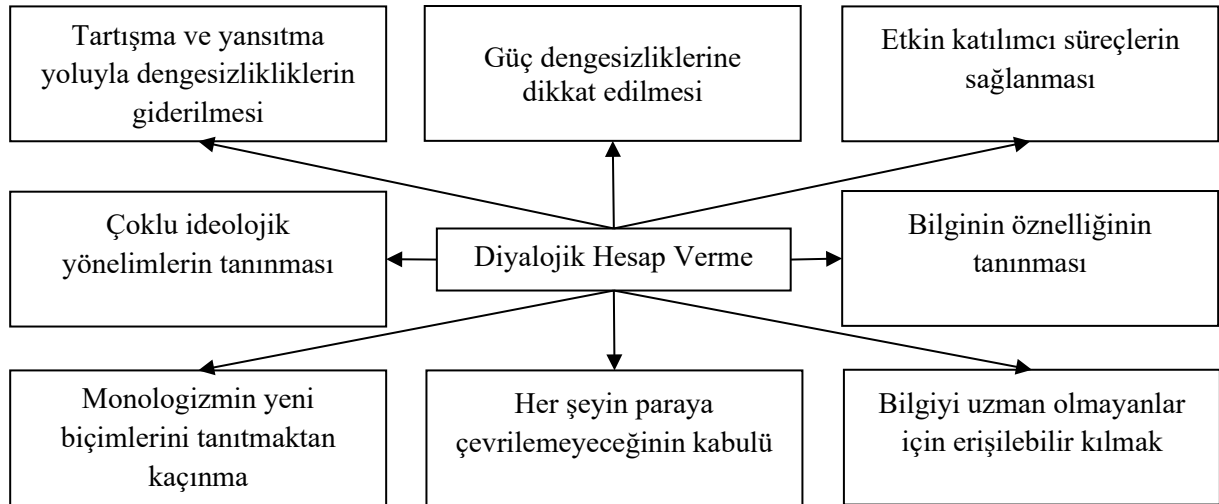
In this study, a popular financial reporting proposal for municipalities was introduced. Public authorities can become more transparent and understandable through popular reports used as a tool for dialogical accountability. The fact that the reporting is quite simple and understandable can increase the participation of the citizens in the management of the city they live in, and they can have the opportunity to live in a city that is the way they want. Dialogical accountability can prevent the public authority from expressing its situation as a monologue and can also provide collective awareness, such as social responsibility, which is one of the basic concepts of accounting.

1. GİRİŞ

Güncel Türkçe sözlükte monolog; kişilerden birinin kendi kendine yaptığı konuşma veya çevresindekilere fırsat vermeden bir kimsenin yaptığı konuşma olarak açıklanmıştır. Diyalog ise karşılıklı konuşma veya anlaşma, uyum sağlama şeklinde belirtilmiştir. Her iki kelime de Eski Yunanca'dan alıntıdır ve sonuna gelen “logos” eki söz, kelam, ifade, mantık, akıl yürütme anlamını taşıyan bir kelimedenden türetilmiştir. Bu çalışmada kullanılan monoloji ve diyaloji kelimelerinin aldıkları ek olan “loji” kelimesi de “logos” kelimesinden türetilmiştir. Eğer bir kavram mantıksal ve bilimsel bir bilgiyi ifade ediyorsa, örneğin dil bilimi olan filoloji, kelimenin sonuna “loji” getirilmektedir. Monoloji sözlük anlamı itibariyle tek taraflı konuşma alışkanlığı, monolojik ise monologun özelliği olarak tanımlanmıştır (Merriam-Webster, n.d.a; Merriam-Webster, n.d.b). Monoloji, alınacak kararlarda, uygulanacak politikalarda, üretilecek ve verilecek bilimsel bilgide tek sesliliktedir. Monolojik olarak anlaşılan bir dünya nesnelleştirilmiş ve bir otoritenin bakış açısını yansıtır. Diyalojik ise diyalogun nitelendirilmesidir, bir şeyin anlamının keşfedilmesi için yapılan diyalogtur (Merriam-Webster, n.d.c). İnsanların birbirleriyle iletişimde kullandıkları sözlü veya yazılı herhangi bir ifade, içsel olarak diyalojiktir. Diyalojikte her zaman tartışmaya yer vardır, çünkü sorular evrensel hakikatten ziyade herkesin bakış açısını göstermektedir (Nesari, 2015, 642-643). Diyalojik bir sistem, iletişim kavramlarının ötesinde, dönüştürücü eylemi teşvik etmek için tasarlanmış, yinelenebilir ve karşılıklı öğrenme süreçlerini kapsar. Diyalojik süreçler, paydaşlar ve kuruluşlar arasındaki hesap verebilirlik ilişkilerini şekillendirir (Bellucci & Manetti, 2017, 875). Devletlerin, sivil toplum kuruluşlarının (STK'lar) ve yerel toplulukların, yalnızca toplumsal yaşamda değil, aynı zamanda bir kuruluşun eylemlerini koşullandıran toplumsal yapıların ve düşüncelerinin temsilleri olan sivil toplumun diyalojik kodlamalarının geliştirilmesinde temel bir rol oynayabileceğini kabul eder. Diyalojik hesap verme, zamanında ve gerekli bilgileri toplayabilen, yönetebilen ve raporlayabilen yenilikçi hesap verme araçları ve tekniklerinin geliştirilmesinde ve kullanılmasında çok sayıda kişinin katılımını kabul eder. Dolayısıyla, bu hesap verme yaklaşımı, paydaşlar için ortak platformların oluşturulmasına ve kurumsal davranışla ilgili sorunlara olası çözümleri sağlayabilecek karar verme süreçlerine ve diyaloga dâhil olmalarına izin vermelidir. Buna karşılık, monolojik hesap verme, yatırımcıların bilgi ihtiyaçlarının muhasebe ve raporlama sistemlerinin değer ve ilkelerini etkilemesini sağlayacak şekilde yapılandırılmasıdır. Bu ihtiyaçların karşılanmasında monolojik hesap vermenin, siyasi görüşü ne olursa olsun herkese hizmet ettiği varsayılmaktadır. Alternatif bakış açıları, monolojik hesap vermenin temel amacı olan mevcut veya potansiyel yatırımcılara beklenen bilgileri sağlamaktan uzaklaşabileceği ihtimali göz önünde bulundurularak dikkate alınmaz. Monolojik hesap verme aynı zamanda kesinlik kazanmış bir uyumu da yansıtır, buna kendileri için konuşan gerçekler diyebiliriz. Diyalojik bir bakış açısıyla etkileşim, çok boyutlu bir yaklaşıma dayanan ve toplumdaki güç farklılıklarına duyarlı muhasebe ve raporlama modellerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir. Monolojik hesap verme ile

ilişkili üniter olan yaklaşımın çok sesli bir vatandaşlık perspektifi ile değiştirilmesi için paydaş katılımını ciddiye alan finansal olmayan hesap verme ve raporlamanın (sosyal veya çevresel muhasebe gibi) yeni biçimleri teşvik edilmektedir (Manetti ve diğerleri, 2021, 251).

İnsan yaşamıyla ilgili bilgileri hesaplamaya çalışan teknolojilerin sınırı bulunmaktadır. Bu sınır, kısmen, kapitalizmin muhasebenin sağlayabileceği vizyonu sınırlandırdığı ekonominin monolojik gerçekliğiyle bağlantılıdır. Monolojik hesap verme, yalnızca gerçek olayı bağımsız olarak açıklayabilen finansal tablolara dayalı bilgiler sağlaması bakımından sınırlıdır. Yeni kamu yönetimi bakış açısına göre, çeşitli karar vericiler, vatandaşları ve diğer paydaşları karar alma sürecine ve kamu hizmetlerinin kalitesini, verimliliğini ve etkinliğini değerlendirmeye dâhil etmektedir. Batı ülkelerinde kapitalizm fikrinin üstesinden gelmek, daha karmaşık bir gerçeklikle bağlantılı yeni ihtiyaçların gelişmesine yol açmıştır. Buna göre, demokratik tartışmayı teşvik etmek ve farklı grupların karşıt duruşlarını ve ilgili tüm aktörlerin bilgi ihtiyaçlarını dikkate almak için yeni bir muhasebe yaklaşımına ihtiyaç vardır. Hesap verme, şeffaflığı sağlayarak ve daha fazla bilgi sağlayarak, gerçekliği yorumlama ve aktörler arasındaki olası sosyal çatışmaları çözme gücüne sahiptir (Grossi ve diğerleri, 2021, 77). Bir hâkimiyet ilişkisini tanımlayan monolojik hesap vermenin aksine, diyalojik hesap verme, aktörlerin heterojenliğini kabul eder ve finansal piyasayı tercih etmeyi reddeder, bunun yerine çoğulcu kamu çıkarları görüşü sunmaktadır. Hesapları hazırlayan ve tasarlayan kişiden bağımsız olarak bir dizi söyleme olanak tanır ve böylece kurum yönetimi hakkında farklı bakış açıları ifade edilebilir. Diyalojik hesap vermenin sekiz adet ilkeye sahip olduğu ifade edilebilir (Godowski ve diğerleri, 2020, 6). Bu ilkeler Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Diyalojik Hesap Vermenin İlkeleri

Kaynak: Godowski ve diğerleri, 2020, 6.

Bu sekiz ilke arasında, diyalojik hesap verme muhasebe bilgilerini elde etmek için kullanılan hesaplamaların öznel doğasını ve bu bilgilerin uzman olmayan kişiler tarafından anlaşılmasını kabul

etmektedir (Godowski ve diğerleri, 2020, 6). Çeşitli paydaşlar ve özellikle vatandaşlar, genellikle eksik olan muhasebe hakkındaki bilgilerini artırmak için karar verme sürecine daha fazla dâhil olmalıdır. Bu, monolojik bir durumda hesap verme ve raporlama krizine yol açmaktadır. Yeni yaklaşım, bu krizi, çoklu, örtüşen ve bazen çelişkili değerlere sahip topluluklar içinde yer alan bireyleri dikkate alarak çözmektedir. Diyalojik hesap verme, vatandaşlara keşfedilmiş gerçekliği vurgulamak yerine gerçekliğin tanımına ve inşasına katılmalarına izin veren araçların benimsenmesini sağlamaktadır. Ayrıca, bu yaklaşımı desteklemek için kullanılacak yeni teknolojik araçları tanımlamaktadır. Bununla birlikte, diyalojik hesap vermeyle ilgili literatürde gerçekliğin tam olarak tanınmasını, açıklanmasını ve temsilini sağlama gereken raporlama sürecini dikkate almadan, diyalojik hesap verme araçlarının yararlı bir unsur olarak katılımcı bütçeye odaklanılmaya halen devam edilmektedir. Mevcut literatürde, diyalojik hesap verme aracı olarak popüler raporlamanın tüm paydaşların ve vatandaşların bilgilenme ihtiyaçlarına cevap vermek için kullanılacağı belirtilmiştir (Grossi ve diğerleri, 2021, 78). Günümüzde dijitalleşme (Sosyal medya vb. ortamlar) diyalojik hesap vermeyi kolaylaştırmaktadır.

Bu perspektiften, paydaşlara karşı artan hesap verebilirlik ihtiyacı, yerel kurumların faaliyetlerinin belirli bir özelliğidir. Vatandaşlık kavramının evrimiyle birlikte yerel yönetimler vatandaşları farklı konumlandırmaktadır. Yerel yönetim yaptığı yerel yönetim faaliyetleri üzerinde vatandaşı karar verme yetkisi olan bir kullanıcı ve aktif bir ortak olarak görmektedir. Erişilebilir ve şeffaf finansal belgelerin oluşturulması vatandaşların katılımı için bir başlangıç noktasıdır. Bu nedenle diyalojik hesap vermede bir araç olarak belirlenen Popüler Raporlama (PR) hem bilim adamları hem de politikacılar tarafından artan bir ilgi görmüştür. ABD ve Kanada'daki eyaletlerde ve yerel yönetimlerde finans memurlarını temsil eden Devlet Finans Görevlileri Derneği (GFOA) dâhil olmak üzere birçok finans meslek kuruluşu, finans meslek birliği, bir raporlama aracı olarak PR'nın kullanılmasını teşvik etmektedir. ABD'deki hem Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu (GASB) hem de Devlet Muhasebecileri Birliği (AGA), popüler raporlamanın yayılmasını kendi yönergeleriyle farklı şekilde teşvik etmekte ve ayrıca ödüller vermektedir. PR, AGA tarafından hazırlanan hesap verebilirlik piramidinin en üst seviyesinde yer alan bir iletişim aracıdır. Çünkü kamu kaynaklarının kullanımı hakkında hesap vermek için kamu idarelerinin ihtiyaçlarını karşılayan toplu veriler sağlayabilmektedir. GASB'ye göre, Popüler Finansal Raporlama (PFR), politikacılar, kamu sektörü çalışanları, medya, topluluk vb. gibi diğer potansiyel kullanıcıların kapsamlı ve kolay erişilebilirliğine tabi tutulabilir. PFR'lar hedef grup odaklı finansal raporlar olarak da tanımlanmaktadır. Kamu maliyesi konusunda bir geçmişi olmayan ancak hükümetin mali faaliyetlerine ilişkin daha az ayrıntılı bir genel bakışa ihtiyaç duyan veya arzu eden kamu paydaşları (örneğin vatandaşlar, işletmeler ve topluluklar) için hazırlanmaktadır. PFR'nın amacı, kamu paydaşlarının hükümetlerinin finansal faaliyetlerini anlamalarını kolaylaştırmaktır. GFOA da genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinde (GAAP) finansal tablolara farklı bir yaklaşım sunmaktadır. Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları Kurulu

(IPSASB), özellikle topluluk üyelerinin çıkarları doğrultusunda hareket eden yasama organının PFR'un önemli bir kullanıcısı olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, 2010 yılından bu yana, Kamu Sektörü Kuruluşları Tarafından Genel Amaçlı Finansal Raporlama Kavramsal Çerçevesine göre, Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları (IPSAS) vatandaşları PFR'nun birincil kullanıcıları olarak tanımlamıştır. Nüfustaki olası artış, dikkati azalan kaynakların tahsisi ve kullanımına odaklayabilecek araçların tanımlanmasını gerektirmektedir (Biancone ve diğerleri, 2019, 45-46).

Bu çalışmanın amacı, diyalojik hesap vermede bir araç olarak kullanılan popüler finansal raporlamanın önemini açıklamak, belediyelerin kamu faaliyet sonuçlarının şeffaflığını artırabilecek, vatandaşlar tarafından anlaşılabilirliğini ve kamu yönetim sürecinin demokratikleşmesini sağlayabilecek bir popüler finansal raporlama önerisi getirmektir. Çalışmanın giriş kısmında monolojik ve diyalojik hesap verme açıklanmış, popüler finansal raporlama hakkında genel bilgi paylaşılmış ve çalışmanın amacı sunulmuştur. İkinci kısım literatür taramasına ayrılmış, üçüncü kısımda çalışmanın kapsamı ve yöntemi açıklanmıştır. Dördüncü kısımda belediyeler için popüler raporlama örneği verilmiş ve sonuç kısmında da öneriler getirilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu başlık altında verilen literatür taraması çalışmanın amacıyla bağlantılı olan diyalojik hesap verme ve popüler raporlamayla ilgilidir.

Yusuf ve diğerleri (2013) ABD'deki yerel yönetimlerin PFR uygulamalarına ilişkin durumu incelemişlerdir. Anket soruları PFR türleri, PFR'nın geliştirilmesi, yayınlanma biçimi ve raporlama nedenleriyle ilgilidir. Anket 2010 yılında ABD eyaletlerindeki 145 il ve ilçeden oluşan bir örneklem grubuna uygulanmıştır. Bu ankete verilen yanıtlar, yerel yönetimlerin popüler raporlamayı nasıl uyguladığı ve raporlamanın arkasındaki itici güçleri ve zorlukları belirlemek için analiz edilmiştir. Sonuçta, yerel yönetimlerin popüler raporlama yapma nedeninin vatandaşlara bilgi sağlama, şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırma ihtiyacından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Yerel yönetimler yayınladıkları popüler finansal raporları vatandaşlara ulaştırabilmek için öncelikle web sitelerini, hizmet binalarını veya halk kütüphanesini kullanmaktadırlar. Bu yöntemler pasif yöntemler olarak belirtilmiştir. Popüler raporlar az da olsa basın bülteni, yerel gazeteler veya vatandaşa posta gibi aktif yöntemlerle dağıtımı yapılmaktadır. Yazarlar bunun sebebini popüler raporlamanın meslekten olmayan kitleyi hedefleyen raporlar olarak kabul edilmesi olduğu şeklinde açıklamış ve hem aktif hem de pasif dağıtımın birleşiminin şeffaflık, halkın katılımı ve hesap verebilirlik açısından popüler raporlamanın faydalarına ulaşılmasına katkıda bulunacağını belirtmişlerdir.

Bellucci ve Manetti (2017) çalışmalarında sosyal medya uygulamalarından biri olan Facebook kullanımının, ABD'deki vakıflar arasında diyalojik hesap vermeyi destekleme açısından etkili bir paydaş katılım mekanizmasını temsil edip etmediğini araştırmışlardır. Facebook'u kullanan ABD

vakıflarının sayıları konusunda büyük farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. En büyük 100 tane ABD vakfından sadece 59'unun resmi bir Facebook sayfası vardır. Bazı vakıflar (örneğin Walmart ve J.P. Morgan) bağlı olduğu ana şirketin Facebook sayfasına güvenmektedir. 59 vakıftan sadece 15'inin gönderilerine ortalama 2'den fazla yorum yapılmıştır. Bazı vakıfların (örneğin, Bill ve Melinda Gates Vakfı, Rockefeller Vakfı ve California Endowment), resmi sayfalarında Facebook kullanıcılarıyla etkileşim kurmak için özel bir personel görevlendirmiştir. Bu vakıflar, neredeyse her gün yeni gönderiler yayınlayarak, kullanıcıların yorumlarına yanıt vermekte ve genellikle "Soru-Cevap" kısımları aracılığıyla personel ile etkileşim kurma imkânı sunmaktadır. Sonuç olarak üç farklı vakıf türü tanımlanmıştır. Birinci vakıf türü, Facebook veya diğer sosyal medyayı kullanmayanlar (% 41), ikinci vakıf türü Facebook'u kullanan ancak etkileşimi sınırlı ve diyalojikten çok monolojik bir iletişim kuran (% 44) ve üçüncü vakıf türü Facebook'u iki yönlü, diyalojik bir iletişim aracı olarak kullananlar (% 15) olarak bulunmuştur.

Cohen ve diğerleri (2017) modern teknolojinin ve internetin kullanılmasının vatandaşların popüler raporlamaya olan ilgisine etkisini, kamusal konulara daha aktif bir katılım sağlama motivasyonunu ve popüler raporun sunum biçiminin kullanıcılar üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Çalışmalarında yapılan analiz, özel sektördeki raporlama formatları ile ilgili olarak daha önce yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Varsayımsal bir belediye için üç farklı formatta (PDF, çevirmeli defter ve web sitesi) kısa bir popüler rapor geliştirmişlerdir. Bu üç farklı formatta hazırladıkları raporları değerlendirmek için bir anket oluşturulmuştur. Ankette yer alan değerlendirme konuları; raporlardaki bilginin eksiksizliği, bilginin netliği, görsel görünüm, web sitesindeki bağlantı tasarımı, kullanılabilirlik, genel memnuniyet ve belediye imajıdır. Anket, 165 katılımcıdan oluşan bir örneklem tarafından yanıtlanmıştır. Bulgular, web sitesi formatının, incelenen yönlerin çoğunda popüler bir rapor sunumunun geleneksel yollardan daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Bu nedenle, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı popüler raporları vatandaşlar için daha çekici ve faydalı hale getirirken, demokratik katılıma olası yayılma etkileriyle birlikte olumlu sonuçlar doğuracağı belirtilmiştir.

Dillard ve Vinnari (2019) muhasebe sistemlerinin, alternatif hesap verebilirlik sistemlerinin (hesap verebilirlik temelli muhasebe) özel gereksinimlerini ele alacak şekilde tasarlanmasını ve hesap verebilirlik sistemi gereksinimlerinin, ilgili tarafların göze çarpan değerlendirme ölçütlerini yansıtması gerektiğini belirtmişlerdir. Eleştirel diyalojik hesap verebilirliği, çoğu zaman çatışan çıkarlarla karakterize edilen çoğulcu bir toplumda hesap verebilirlik sistemlerini kavramsallaştırmanın bir yolu olarak önermişlerdir.

Biancone ve diğerleri (2019) GFOA'nun Popüler Yıllık Mali Raporlar Ödül Programına 2017'de sunulan popüler raporlardan 193 adet belediyenin (11 adet Kanada ve 182 adet ABD) popüler yıllık mali raporlarının özelliklerini ve içeriklerini analiz etmişlerdir. Daha önceki çalışmalardan farklı olarak,

popüler finansal raporlamanın sayfa sayısının artırılması ihtiyacı, liseyi bitirenlerin seviyesi düştüğünde doğrulanmaktadır. Bu nedenle, raporlamada uyulması gereken sabit bir sayfa sayısı olmadığını belirtmişlerdir.

Godowski ve diğerleri (2020) mali müşavirlerin çalışma konseylerine yaptığı yardımın, şirketlerin hesap vermelerine katkıda bulunarak, bir tür çatışmacı demokrasinin ortaya çıkmasına neden olup olmadığını ve nasıl olduğunu incelemişlerdir. Fransız yasaları, çalışma konseylerinin (50’den fazla çalışanı olan firmalarda çalışanları temsil eden ve hem ekonomik hem de sosyal haklara sahip olan zorunlu organlar), yöneticilerden alınan muhasebe ve finansal bilgileri anlamalarını kolaylaştırmak için muhasebecilerden yardım almalarına izin vermektedir. Hem mali müşavirler hem de çalışma konseyi üyeleri ile 36 adet yarı yapılandırılmış görüşme ile nitel bir çalışma yapmışlardır. Sonuçta, belirli koşullar altında, mali müşavirler tarafından sağlanan yardımın, çalışma konseyi üyeleri ile çalışma konseylerindeki yöneticiler arasındaki diyalogu destekleyebileceğini göstermektedir. Eleştirel bir diyalojik hesap verebilirliğin inşasının organizasyonlarda çoğulculuğu teşvik edeceği vurgulanmıştır.

Grossi ve diğerleri (2021) bir İtalyan şehirde vatandaşların dijital platformlarla etkileşimini teşvik etmek için diyalojik bir hesap verme aracı olarak PR’nın faydasını araştırmışlardır. Diyalojik hesap verme teorisini kullanarak, popüler raporlama ve dijital platformlar odaklı demokratik hesap verme teknolojileri tartışmasına katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, vatandaşların devamlı bilgi ihtiyaçlarının karşılanacağı, vatandaş merkezli bir bakış açısını teşvik eden, çıktılar ve sonuçlar üzerinde daha geniş bir kamu hesap verebilirliğinin dijital platformlar aracılığıyla bir katılım sürecine dönüştürebileceğini belirtmişlerdir. Diyalojik hesap vermede bir araç olarak entegre popüler raporlamanın faydalı olacağı sonuçlar arasındadır. Yazarlar, diyalojik hesap vermenin çeşitli ilkelerinin popüler raporlamaya uygulanmasının ayrıntılarını sunmuşlardır. Bu Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Diyalojik Hesap Verme İlkelerinin Popüler Raporlamaya Uygulanması

Diyalojik hesap vermenin ilkeleri	Popüler raporlamaya uygulanması
Çoklu ideolojik yönelimlerin tanınması	PR, farklı vatandaş ve politikacı gruplarının çatışan konumlarını temsil eder ve seslendirir.
Parasal indirgmeden kaçınmak	PR, çeşitli aktörlerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayabilen ve bir seçime izin veren hem nicel hem de nitel bilgiler sağlar.
Hesaplamaların öznelliği ve tartışılabilir doğası hakkında açıklık	PR, hükümet ve vatandaşlar arasındaki bilgi asimetrisiyle ilgili çatışmaları azaltarak vatandaşlara daha fazla bilgiyi garanti eder.
Uzman olmayanlar için erişimi etkinleştirme	PR, belirli teknik becerilere ve bilgiye sahip olmayanlar da dâhil olmak üzere tüm paydaşlara erişim sağlar.
Etkin bir katılımcı sürecin sağlanması	Rapor, ihtiyacın açık şekilde belirlenmesi için yeni dağıtım kanalları aracılığıyla yapılandırılmalıdır.
Güç ilişkilerine ve dinamiklerine dikkat	PR, bazı finansal ve finansal olmayan sonuçları filtreleme yeteneğine sahip güçlü seçkinlere tabi olabilecek bir araçtır. Ancak, bilgilerin harici bir kuruluş tarafından onaylanması yoluyla bu olayı yönetmek mümkündür.

Tablo 1. Diyalojik Hesap Verme İlkelerinin Popüler Raporlamaya Uygulanması (devamı)

Dönüşümü tanımak	PR, sosyal aktörleri sonuçlar hakkında daha fazla yansıtmaya ve diyalogu kolaylaştırmaya teşvik eder.
Monolojizmin yeni biçimlerine direnmek	PR, politikacıların ve yöneticilerin diyalojik kavramına göre eksiksiz bilgi sağladığı salt bir siyasi iletişim aracı olmamalıdır.

Kaynak: Grossi ve diğerleri, 2021, 79.

Entegre popüler raporlamanın diyalojik hesap verme aracına doğru evriminin, genellikle geleneksel hesap verme araçları tarafından görmezden gelinen, önemsenmeyen paydaşlar için nasıl bir alan yarattığını ve politikacıların ve kamu yöneticilerinin, toplumun çoğulluğuna dayanan çeşitli çatışan amaç ve değerleri dikkate almalarına neden olmaktadır.

Bracci ve diğerleri (2021) vatandaş merkezli finansal raporları hazırlayanların kamuya hesap verme sorumluluğunu nasıl algıladıklarını ve uygulamaya nasıl dönüştürdüklerini analiz etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmaları nitel ve yorumlayıcıdır. İtalya’da bir belediyede Ekim 2017’den Ocak 2019’a kadar yürütülen bir vaka çalışmasına dayanmaktadır. Sonuçta, PFR, bireysel bir aktörün (örneğin, finanstan sorumlu bir meclis üyesinin) inisiyatifinden bir aktörler ağının çıkarlarını harekete geçiren bir hesap verme aracına dönüşmesi sürecini desteklemektedir. PFR kamuya hesap verme sorumluluğu sorununa çözüm olarak görülmektedir. Belediyenin iç hedefleri ve içerideki güç ilişkileri nedeniyle dış paydaşların popüler finansal raporlama ile arabuluculuk faaliyeti görebilecekleri belirtilmiştir.

Manetti ve diğerleri (2021) çalışmalarında diyalojik hesap vermekle ilgili sistematik bir literatür taraması yapmışlardır. Bu çalışmaya göre diyalojik hesap vermenin etkilediği beş temel alan ve bu alanlara ait konu başlıklarını tespit etmişlerdir. Diyalojik hesap vermekle ilgili literatürdeki en sık çalışılan alanlar ve konular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Diyalojik Hesap Vermekle İlgili Literatürdeki En Sık Çalışılan Alanlar ve Konular

Alanlar	Konular
Eğitim	Diyalojik eğitim Muhasebe eğitimi
Sürdürülebilir kalkınma	Sürdürülebilirlik değerlendirmesi Sosyo-ekolojik sistemler Sürdürülebilir kalkınma hedefleri
Sosyal ve çevresel muhasebe	Sürdürülebilirlik raporlaması Paydaş katılımı Hesap verilebilirlik Entegre raporlama
Kamu alanı	Demokrasi Muhasebe Denetim Kamu sektörü muhasebesi
Bilgi ve iletişim teknolojisi	Sosyal medya ve çevrimiçi uygulamalar Yeni teknolojiler

Kaynak: Manetti ve diğerleri, 2021, 274.

Raimo ve diğerleri (2022) çalışmalarında GFOA'dan popüler yıllık finansal raporlarının değerlendirilmesi sonucu ödül almış 100 adet ABD belediyesinden oluşan bir örnekleme incelemiştir. Sonuçlar, popüler yıllık finansal raporların kalitesinin düşük olduğunu ve bu belgelerin kalitesi üzerinde nüfus büyüklüğünün olumlu ve nüfus ortalama yaşının olumsuz bir etkisi olduğunu göstermektedir. Belediyelerin vatandaşların ve diğer paydaşların bilgi ihtiyaçlarını karşılamalarına izin verecek yeterli bir şeffaflık düzeyine ulaşmak için daha fazla çaba göstermeleri gerekmektedir. Raporun başlığında bunun popüler bir yıllık finansal rapor olduğunu açıkça belirtmeye ve şehir yöneticisi veya belediye başkanından bir tanıtım mesajı eklemeye dikkat edilmelidir. Şehrin sunumu, şehrin yaşanabilirliği, şehir yönetimi, stratejik odak ve geleceğe yönelim, finansal performans ve vatandaşların katılım araçları gibi farklı yönler hakkında derinlemesine nitel ve nicel çok boyutlu bilgiler sağlamalıdır. Ayrıca belediyelerin yönetim organları, popüler yıllık finansal raporların hazırlanmasında belgenin okunabilirliğine ve açıklığına dikkat etmeli, basit bir dil tercih etmeli ve anlatımla yüksek oranda bağlantılı resim, grafik ve tabloların yer almasını tercih etmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

3. KAPSAM VE YÖNTEM

Yeni kamu yönetiminin ortaya çıkışı, hesap verebilirlik mekanizmalarında önemli değişiklikler getirmiştir. Son yıllarda finansal konularla ve kamu yönetiminin finansal olmayan yönleriyle ilgilenen vatandaşların bilgi ihtiyaçları artmıştır. ABD'de düzenleyicilerin şeffaflığa olan bağlılığı, 1990'lardan bu yana ABD belediyelerinin Popüler Yıllık Finansal Raporlamayı (PYFR) benimsemesine yol açmıştır. PYFR, belediye faaliyetlerinin mali sonuçlarını, kamu maliyesi geçmişine sahip olmayan şehrin paydaşlarına iletmeyi amaçlayan bir belgedir. Bu belgedeki bilgiler, kapsamlı yıllık mali rapordan alınmalı, finansal mesajı güçlendirmek için grafikler ve diğer görseller kullanılmalı ve doğası gereği aşırı derecede teknik olmamalıdır. Bu gereklilikler bazen geleneksel finansal raporlamaya aykırılıklar taşıyabilmektedir (City of Woodstock, 2022). Vatandaşlara açık ve basit bir şekilde bilgi aktarabilen bu raporlama aracı akademisyenlerin de ilgisini çekmiştir. GFOA, 1991 yılında yerel ve eyalet hükümetlerini finansal raporlarından bilgi çıkarma konusunda teşvik etmek ve yardımcı olmak amacıyla PYFR Ödül Programını başlatmıştır. Belediyelerin ve okulların uygun şekilde hazırlanan popüler finansal raporları, ödül programı için özel olarak tasarlanmış bir değerlendirme ve kontrol formunu dolduran üç hakem tarafından incelenmektedir. Hakemin değerlendirme formu, genel değerlendirmeye yönelik olarak değişen ağırlıklarda önem verilen beş kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler şunlardır; okuyucu çekiciliği (% 25), anlaşılabilirlik (% 40), dağıtım yöntemleri (% 5) ve diğer (örneğin, yaratıcılık, kayda değer başarı) (% 10). Puanın kalan % 20'si, önceki dört kategori dikkate alınarak, raporun genel kalitesine ve kullanılabilirliğine ayrılmıştır. Hakemler asla gözden geçirilmekte olan PYFR ile aynı eyaletten veya yıllık kapsamlı finansal raporun bağımsız denetimini gerçekleştiren aynı şirketten

seçilmezler. GFOA personeli, hakemlerin inceleme sonuçlarını tablo haline getirirler. Herhangi bir PAFR ile ilgili 3 hakemden en az 2'sinin raporunda yüksek puan alan raporlar ödül almaya hak kazanmaktadır (GFOA, 2022a). Hakemlerin değerlendirme ve kontrol belgesine GFOA'nın web sayfasından ulaşılabilir (GFOA, 2022b). PYFR hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken bir yönerge bulunmaktadır. Yıllık finansal tabloların popüler raporu, yerel yönetimlerin farklı ihtiyaçlarına göre büyük ölçüde değişebilmektedir. Hazırlık sürecinde yaratıcılık çok önemlidir. Bu yönergeye göre PYFR hazırlanırken dikkat edilecek unsurlar aşağıda verilmiştir (NSMFC, 2004, 2):

- 1) Raporu zamanında hazırlamak,
- 2) Raporun kapsamını açıkça belirtmek,
- 3) Anlatımı önemli yönleri vurgulamak için kullanmak,
- 4) Okuyucuların ilgisini çeken bir format kullanmak,
- 5) Trendleri belirlemek için karşılaştırmalı verileri kullanmak,
- 6) Geri bildirim için fırsat sağlamak,
- 7) Bilgileri dengeli ve objektif bir şekilde sunmak,
- 8) Hedeflenen okuyucu kitlesine göre dağıtım yöntemleri kullanmak ve
- 9) Popüler raporu üretmek için farklı maliyet alternatiflerini gözden geçirmektir.

Bu çalışmada belediyeler için örnek olarak verilen PFR, literatürdeki çalışmalara ve GFOA'dan ödül alan PFR'lar gözetilerek hazırlanmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet raporları çalışmanın kapsamına girmektedir. Belediyenin faaliyet raporları web sayfasından elde edilmiştir (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2022). ABD belediyelerinin Popüler Yıllık Finansal Raporlamalarının kalite alanları (arka plan, güvence ve güvenilirlik, içerik, basitlik) ve bu alanlarda yer alan unsurlar tespit edilmiştir (Raimo ve diğerleri, 2022, 4-6). Kalite alanlarına göre hazırlanan raporun unsurları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Popüler Yıllık Finansal Raporlamasındaki Alanlar, Unsurları ve Puanlanması

Kalite alanı	Unsur	Puan
Arka plan	İçindekiler Başlıkta PFR ifadesinin yer alması PFR uygulamasının tercih edilme nedenleri Belgenin faydalanıcıları Popüler yıllık finansal raporunun hazırlanmasında sorumlu olan kişi/kişiler Belediye başkanından mesaj	0-1

Tablo 3. Popüler Yıllık Finansal Raporlamasındaki Alanlar, Unsurları ve Puanlanması (devamı)

Güvence ve Güvenilirlik	İç denetim Üçüncü taraf güvencesi PFR'nin genel kabul görmüş raporlama sunumuyla uyumu	0-1
İçerik	Şehrin tanıtımı Belediye Yönetimi Stratejik Hedefler Finansal durum ve performans Vatandaşların katılımı	0-4
Basitlik	Okunabilirlik Anlaşılabilirlik Erişebilirlik	0-4

Kaynak: Raimo ve diğerleri, 2022, 6.

PFR'lerin kalite alanları dört ana başlığa Tablo 3'teki gibi ayrılabilir. Bunlar, arka plan, güvence ve güvenilirlik, içerik ve basitliktir. Ayrıca bu başlıklar alt unsurlara ayrılarak bölümlenebilmektedir. Puanlama kısmı alıntı yapılan eserdeki haliyle verilmiştir, ancak bu puanlama sistemi değiştirilebilir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet raporları Popüler Yıllık Finansal Raporlamaya dönüştürülmüş ve raporlama formatı bir öneri olarak sunulmuştur.

4. BELEDİYELER İÇİN POPÜLER FİNANSAL RAPORLAMA ÖNERİSİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2010 ile 2021 yılları arasındaki faaliyet raporları incelendiğinde bu raporların ortalama sayfa sayısı yaklaşık 363'tür. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2010 ile 2021 yılları arasındaki faaliyet raporlarının yıllar itibariyle sayfa sayıları ve genel hatlarıyla içindekiler kısmı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Faaliyet Raporlarının Sayfa Sayısı ve İçindekiler

Yıllar	Sayfa Sayısı	Genel Olarak İçindekiler Kısmı
2021	277	Başkan Sunuşu Meclis Üyeleri İzmir Büyükşehir Belediyesi Encümeni ESHOT Encümeni Denetim Komisyonu İhtisas Komisyonları Meclis Kararı 1. Genel Bilgiler 2. Amaç ve Hedefler 3. Faaliyetlere İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler 4. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi 5. Öneri ve Tedbirler Ekler
2020	251	
2019	243	
2018	227	
2017	282	
2016	316	
2015	491	
2014	432	
2013	445	
2012	469	
2011	479	
2010	442	
Ortalama Sayfa Sayısı	362,83	

2010-2021 yılları arasındaki faaliyet raporlarından en az sayfa sayısına sahip rapor 2018 yılındaki 227 sayfalık rapor ve en fazla sayfa sayısına sahip rapor da 2015 yılındaki 491 sayfalık faaliyet raporudur. Faaliyet raporlarındaki toplam sayfa sayısı 2015 yılından sonra azalmıştır.

2010 ile 2021 yılları arasındaki faaliyet raporlarının içindekiler kısmının genel hatlarıyla çok fazla değişmediği söylenebilir. Faaliyet raporlarında içindekilerin ilk kısmı genel olarak; başkanın sunuşu, meclis üyeleri, İzmir Büyükşehir Belediyesi encümeni, ESHOT encümeni, denetim komisyonu, ihtisas komisyonları, meclis kararına ayrılmıştır. Faaliyet raporunun devamı 5 bölüme ayrılmıştır, bu bölümler genel bilgiler, amaç ve hedefler, faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi, öneri ve tedbirlerdir. Ayrıca raporun son kısmında ekler yer almaktadır. İzmir Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı baz alınarak faaliyet raporunun içindekiler kısmının detayı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İzmir Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporunun İçindekiler Kısmının Detayları

İçindekiler	Alt başlıkları
1. Genel Bilgiler	Misyon, Vizyon ve İlkeler Yetki Görev ve Sorumluluklar İdareye İlişkin Bilgiler Fiziksel Yapı Örgüt Yapısı Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar İnsan Kaynakları Sunulan Hizmetler Yönetim ve İç Kontrol Sistemi
2. Amaç ve Hedefler	İdarenin Amaç ve Hedefleri Temel Politikalar ve Öncelikler
3. Faaliyetlere İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler	Mali Bilgiler Bütçe Uygulama Sonuçları Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar Mali Denetim Sonuçları Diğer İdarelere Transferler Faaliyet Proje Bilgileri ve Performans Sonuçları Sayılarla 20.. Altyapı Yaşam Kalitesi Ekonomi Demokrasi Doğa Yaşayarak Öğrenme ve Kurumsal Kapasite Kültür Sanat 20.. Yılı İçinde İlçe Belediyeleri ile Ortak Yürütülen Projeler Daire Başkanlıkları Bazında Sektörel Bütçe Gerçekleşmeleri Performans Sonuçları Tablosu Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi Genel Yönetim Faaliyet Bilgileri Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi
4. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi	Üstünlükler İyileştirmeye Açık Yönler Riskler

Tablo 5. İzmir Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporunun İçindekiler Kısımının Detayları (devamı)

5. Öneri ve Tedbirler	Öneri ve Tedbirler
Ekler	20.. Mali Yılı Faaliyet Maliyet Toplamlarının ve Adetlerinin Stratejik Alanlara Göre Dağılımı 20.. Mali Yılı İdare Performans Tablosu 20.. Mali Yılı Bütçe Büyüklüğüne Göre Faaliyet Gerçekleşmelerinin Dağılımı 20.. Mali Yılı Toplam Bütçe Kaynak İhtiyacı ve Gerçekleşmeleri 20.. Mali Yılı Bütçe Ödeneklerinin Kaynak İhtiyacına Göre Gerçekleşmeleri 20.. Mali Yılı Bütçe Gerçekleşmelerinin Kaynak İhtiyacına Göre Dağılımı Bağlı Kuruluşların Faaliyetleri Belediyemizin Hissedarı Olduğu Şirketlerin Faaliyetleri Hissedarı Olduğumuz Şirketlerin Kurmuş Olduğu Şirketlerin Faaliyetleri İç Kontrol Güvence Beyanları

Tablo 4'teki raporların sayfa sayıları ve Tablo 5'teki içindekiler değerlendirildiğinde böyle fazla sayfa sayısına sahip bir raporun hem ortalama finansal okuryazar bilgisine sahip bir kişi tarafından hem de hiç finansal okuryazarlık bilgisine sahip olmayan bir kişi tarafından okunup anlaşılması ve yorumlanması oldukça güç olmaktadır. ABD'deki belediyelerin Popüler Yıllık Finansal Raporlarının sayfa sayıları genellikle 2 veya 30 sayfa arasında değişmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin literatürdeki ve GFOA'dan ödül alan popüler raporlama örneklerine göre hazırlanan raporlama çerçevesi Tablo 6'da verilmiştir.

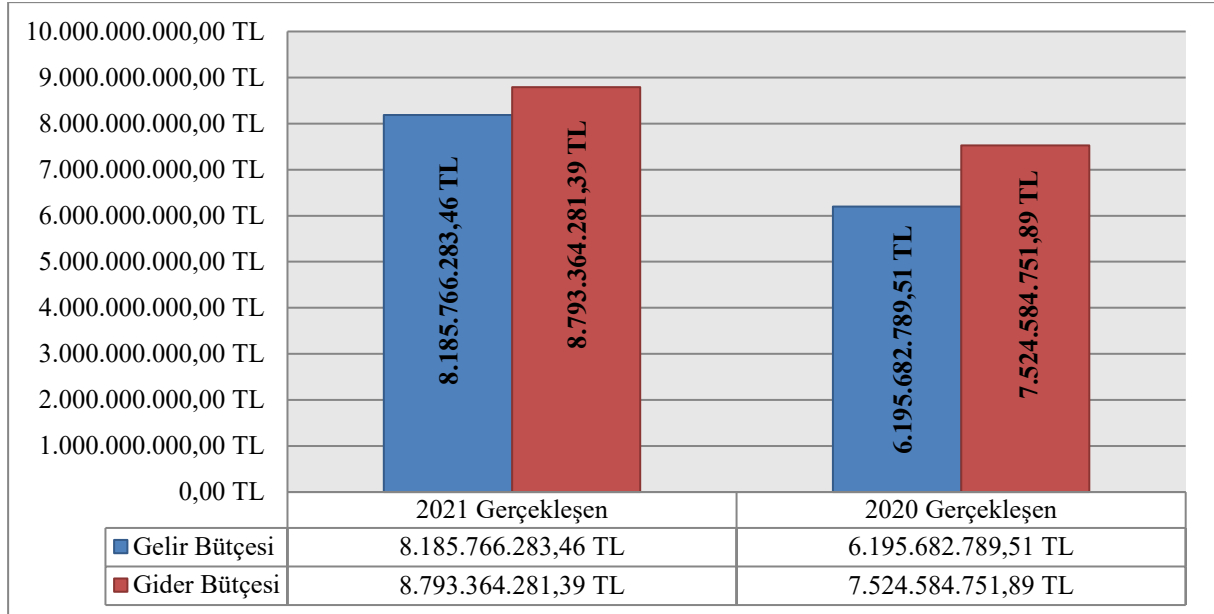
Tablo 6. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Popüler Finansal Raporlama Çerçevesi

Kalite alanı	Unsur
Arka plan	İlgili yıla ait PFR ifadesi İçindekiler Popüler yıllık finansal raporunun hazırlanmasında sorumlu olan kişi – Mali Hizmetler Dairesi Başkanı Belediye başkanından mesaj
Güvence ve Güvenilirlik	İç denetim – Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı ve İç kontrol Güvence Beyanı Dış denetim – Sayıştay Denetim Raporu – Denetim Görüşü <i>İç denetim, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre, dış denetim ise 6085 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine göre yapılmaktadır.</i>
İçerik	Şehrin tanıtımı Belediye Yönetimi Stratejik Hedefler Finansal durum ve performans Vatandaşların katılımı

Tablo 6 incelendiğinde literatürde ve GFOA'nın PYFR'lerde yer alan dört kalite alanı temel alınarak PYFR çerçevesi hazırlanmıştır. PYFR'nin arka planında yayınlandığı yıl ve PYFR ibaresi, içindekiler, PYFR'un hazırlanmasında sorumlu olan kişi olarak belediyenin mali hizmetler dairesi başkanı, belediye başkanından mesaj bulunmaktadır. Örneğin, İzmir Büyükşehir Belediyesi 2022 yılı Popüler Yıllık Finansal Raporu, Belediye Mali Hizmetler Dairesi Başkanı'nın sunuşu, Belediye başkanın mesajı biçiminde olabilir.

Güvence ve güvenilirlik alanında, iç denetim açısından mali hizmetler birim yöneticisinin beyanı ve iç kontrol güvence beyanı ve dış denetim açısından da Sayıştay Denetim Raporu'ndaki denetim görüşü yer alacaktır. İçerik alanında, İzmir'in tanıtımı, Belediye'nin yönetimi, stratejik hedefler, ilgili yıla ait karşılaştırmalı finansal durum ve performansı ve vatandaşların sürece nasıl ve ne kadar dâhil oldukları gösterilebilir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin popüler finansal raporlamasının en önemli kısmı içerik alanında yer alan finansal durumu ve performansıdır. Bunu raporlarında yer alan büyük detaylandırılmış tablolar yerine grafik veya şekil halinde gösterimi tercih edilebilir. Finansal durumu ve performansına ilişkin örnek grafikler ve tablolar aşağıda verilmiştir.

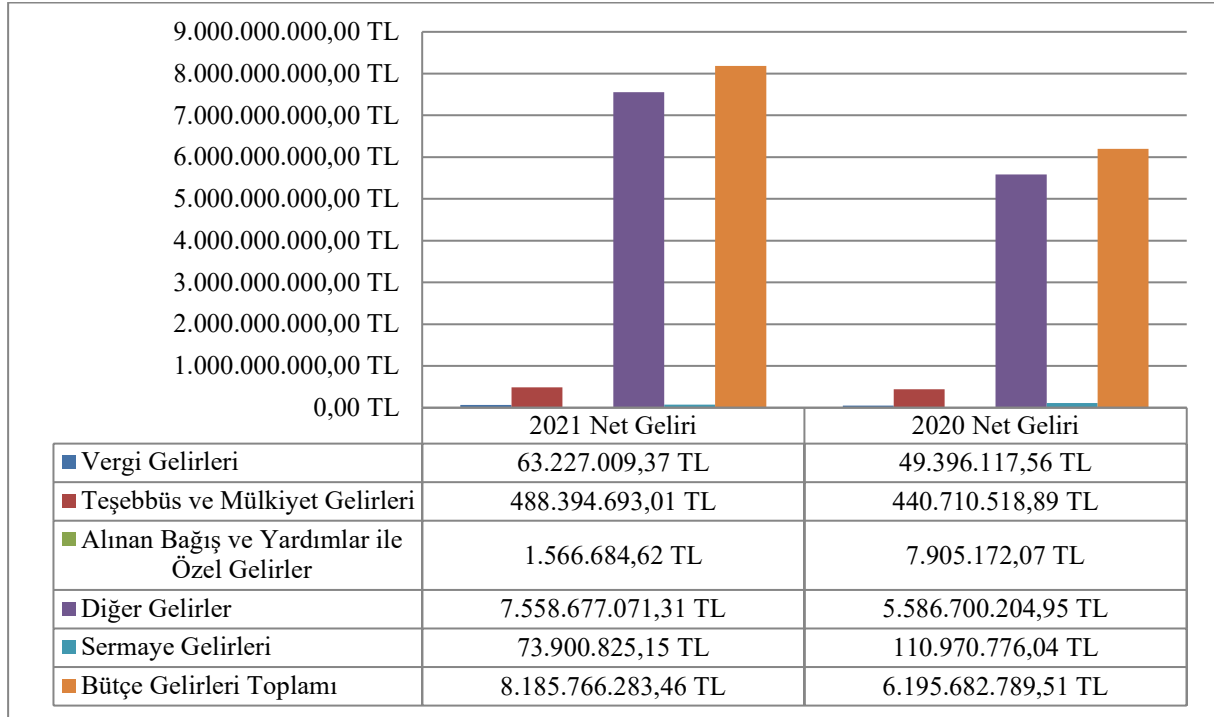
Grafik 1. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2021 Yılları Gerçekleşen Gelir-Gider Bütçesi

Grafik 1'de İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2021 yıllarında gelir ve gider bütçe tutarları verilmiştir.

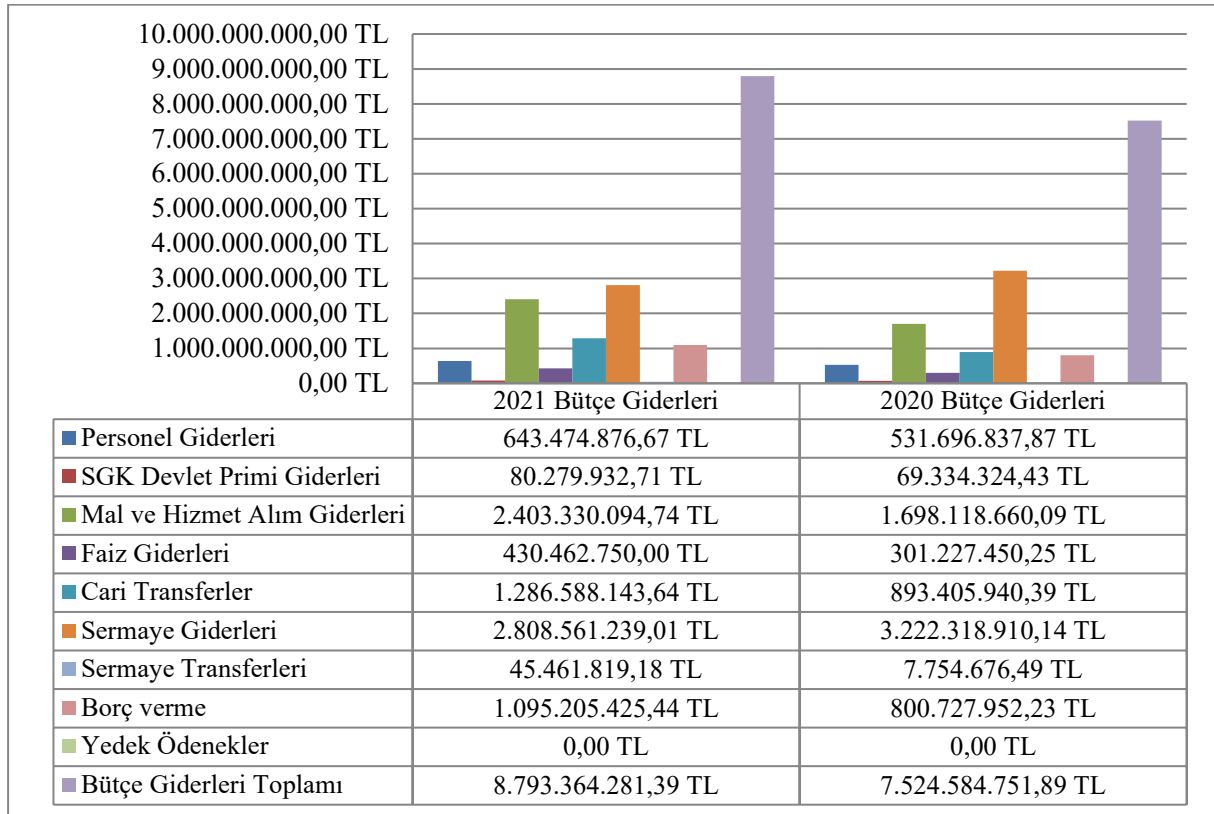

Grafik 2. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2021 Yılları Gerçekleşen Gelir Bütçesi

Grafik 2’de İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2020-2021 yıllarında gerçekleşen gelir bütçesi tutarları ayrıntılı kalemleriyle verilmiştir.

Grafik 3. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2021 Yılları Gerçekleşen Gider Bütçesi

Grafik 3’te İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2020-2021 yıllarında gerçekleşen gider bütçesi tutarları ayrıntılı kalemleriyle verilmiştir.

Tablo 7. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2019-2021 Yılları Arası Bilançosu

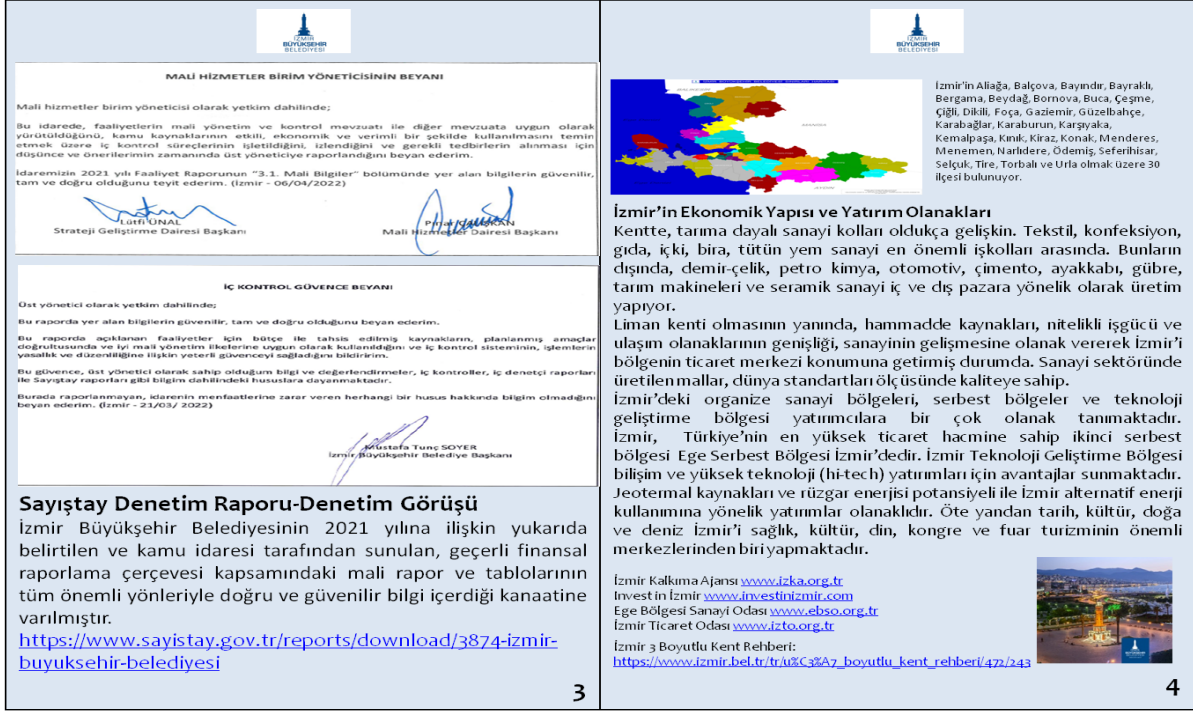
Bilanço	2019	2020	2021
Dönen Varlıklar	879.252.649,29	637.057.128,57	800.239.719,54
Duran Varlıklar	18.337.052.312,75	20.885.469.669,58	23.516.741.696,93
AKTİF TOPLAM	19.216.304.962,04	21.522.526.798,15	24.316.981.416,47
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.598.559.342,66	1.881.795.819,96	2.814.530.514,67
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	3.137.762.192,06	4.931.839.655,11	7.282.853.525,30
Özkaynaklar	14.479.983.427,32	14.708.891.323,08	14.219.597.376,50
PASİF TOPLAM	19.216.304.962,04	21.522.526.798,15	24.316.981.416,47

Tablo 7’de İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2019-2021 yılları arası bilanço kalemleri verilmiştir. Bu bilanço kalemleri bir tablo formatında verilebileceği grafik veya şekil olarak da sunulabilir. Belediyenin hazırlayacağı pdf formatındaki bir popüler finansal raporlama 5 ile 20 sayfa arasında olabilir. Bilgilerin paylaşılmasında format olarak pdf formatı genellikle tercih edilmektedir. Ayrıca farklı biçimlerde de bu paylaşım yapılabilir. Burada amaç paydaş olarak kabul edilen vatandaşın sürece dâhil edilmesidir. İzmir Büyükşehir Belediyesi özelinde örnek olarak tarafımızca hazırlanan 2021 yılına ait popüler yıllık finansal raporlama örneği aşağıdaki şekillerde verilmiştir.

2021 Yılı Popüler Finansal Raporu İçindekiler Mali hizmetler dairesi başkanının sunuşu..... 2 Belediye başkanının mesajı.....2 Mali hizmetler birim yöneticisi beyanı..... 3 İç kontrol güvence beyanı..... 3 Sayıştay denetim görüşü.....3 Şehrin tanıtımı.....4 Belediye yönetimi.....5 Stratejik hedefler.....6 Finansal durum ve performans.....7 1	Mali Hizmetler Dairesi Başkanı (Popüler Finansal Rapor Sorumlusu) 2021 yılı Popüler Finansal Raporunu sizlerin geri dönüşlerini de dikkate alarak hazırladık. Daha güzel bir İzmir şehri için sonuçları sizlerle bu raporda paylaşıyoruz. Belediye Başkanının Mesajı Değerli Hemşehrilerim, Göreve başladığımız ilk günkü enerjimizle İzmir’e en iyi şekilde hizmet vermeye devam ettik ve ediyoruz. 2021 yılı Popüler Finansal Raporunu, kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkesi doğrultusunda kaleme alınan ve sizlerle daha iyi bir İzmir için önemli kararlar alacağımız bir kaynak olarak görüyorum. Gelecek yılın umutlarımızı büyüteceğimiz, güzel bir geleceğe birlikte yürüyeceğimiz bir yıl olmasını diliyorum; 2021 yılında özveriyle çalışan tüm mesai arkadaşlarıma, meclis üyelerimize ve bizimle el ele yürüyen İzmir halkına teşekkürlerimi sunuyorum. Sevgi ve Saygılarımla, 2

Şekil 2. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin Örnek Popüler Finansal Raporunun 1. ve 2. Sayfaları

Şekil 2’de verilen örnek popüler yıllık finansal raporun 1. sayfasında raporun içindekiler ve 2. sayfasında mali hizmetler dairesi başkanının sunuşu ve belediye başkanının mesajı yer almaktadır.

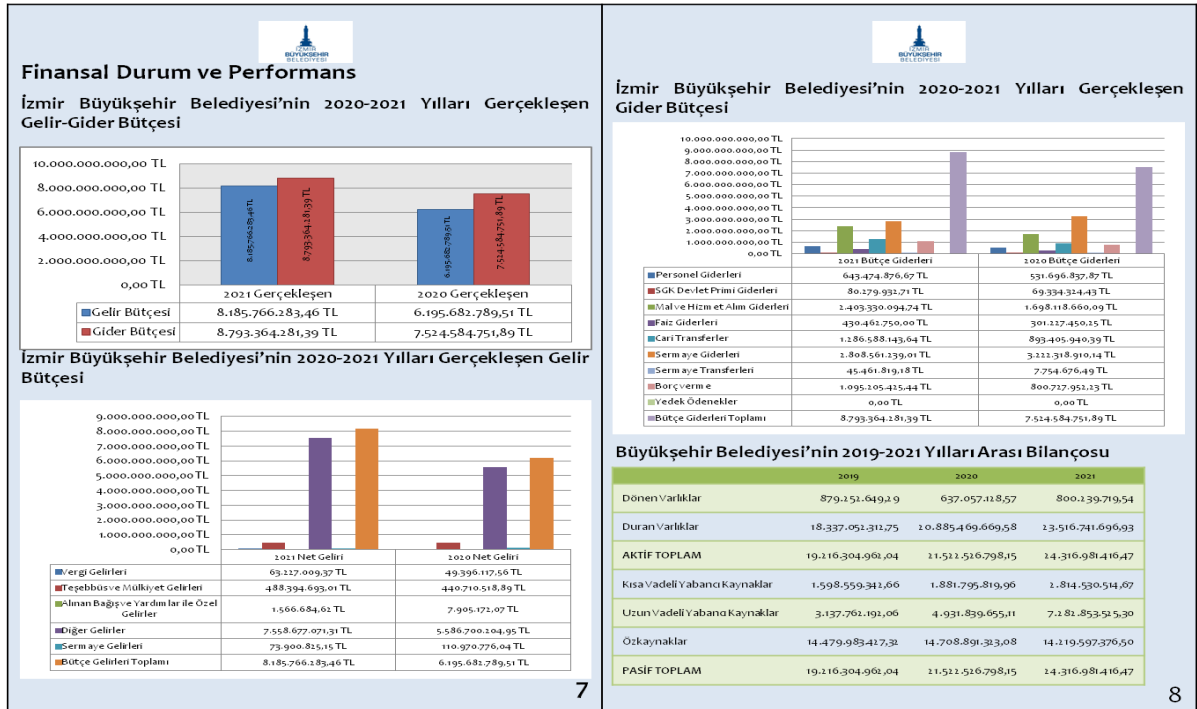
Şekil 3. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Örnek Popüler Finansal Raporunun 3. ve 4. Sayfaları

Şekil 3’de verilen örnek popüler yıllık finansal raporun 3. sayfasında mali hizmetler birim yöneticisinin beyanı, iç kontrol güvence beyanı ve Sayıştay denetim görüşü bulunmaktadır. Raporun 4. Sayfasında İzmir’in genel, ekonomik yapısı ve yatırım olanakları verilmiştir.

Şekil 4. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Örnek Popüler Finansal Raporunun 5. ve 6. Sayfaları

Şekil 4'de örnek popüler yıllık finansal raporun 5. sayfasında belediye yönetimine ilişkin hiyerarşik yapı, cinsiyete göre belediye çalışanları, tüm personelin hizmet sürelerine göre dağılımı, istihdam biçimlerine göre personel dağılımı bulunmaktadır. Raporun 6. Sayfasında İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik amaçları verilmiştir.

Şekil 5. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Örnek Popüler Finansal Raporunun 7. ve 8. Sayfaları

Şekil 5’te örnek popüler yıllık finansal raporun 7. sayfasında İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2020-2021 yıllarına ait gelir-gider bütçesi ve 2020-2021 yıllarına ait gerçekleşen gelir bütçesi verilmiştir. Raporun 8. Sayfasında İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2020-2021 yıllarına ait gerçekleşen gider bütçesi ile 2019-2021 yıllarına ait bilançosu bulunmaktadır.

5. SONUÇ

Bu çalışmada, belediyelere yönelik bir popüler finansal raporlama önerisi getirilmiştir. Diyalojik hesap vermede bir araç olarak kullanılan popüler raporlar aracılığıyla kamu otoriteleri daha şeffaf ve anlaşılabilir hale gelebilirler. Raporlamanın oldukça sade ve anlaşılabilir olması vatandaşların yaşadıkları şehrin yönetimine katılımlarını artırabileceği gibi kendilerinin istedikleri biçimde olan bir şehirde yaşama imkânına sahip olabilirler. Diyalojik hesap verme, kamu otoritesinin monolog olarak durumunu ifade etmesinin önüne geçip muhasebenin temel kavramlarından olan sosyal sorumluluk gibi kolektif bilinci de sağlayabilir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin faaliyet raporları, özellikle finansal bilgiler kısmı, popüler yıllık finansal raporlamadaki kalite alanları olan dört kısma (arka plan, güvence ve güvenilirlik, içerik, basitlik) ayrılarak yeniden hazırlanmıştır. Bu dört kısımda kendi içinde unsurlara ayrılarak İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin finansal ve finansal olmayan sonuçlarına erişecek vatandaşlar için daha anlaşılabilir ve yorumlanabilir bir format önerilmiştir. Popüler Yıllık Finansal Rapor 5-20 sayfa arasında hazırlanabilir. Rapora vatandaşlar pdf, html vb. formatlarda erişebilecekleri gibi diğer dijital platformlarda (facebook, instagram, twitter gibi) da bu rapora erişme imkânına sahip olabilirler. Bu rapor bir bütün halinde sunulabileceği gibi paydaşlara parçalar halinde de sunulabilir. Puanlama daha sonra konuyla ilgili oluşturulacak yetkili bir hakem heyeti veya vatandaş konseyi tarafından değerlendirilebilir. Ayrıca belediye tarafından paylaşılan mecralardan geri dönüşler için bir personel görevlendirilebilir.

Vatandaşların bu tür bilgiler açısından belediyelerinden ne beklediklerini daha iyi anlamak için araştırmalara ihtiyaç vardır. Vatandaşların hangi finansal bilgileri istedikleri, bu bilgiyi ne sıklıkla, hangi formatta ve hangi medya aracılığıyla istedikleri bundan sonra yapılacak konuyla ilgili araştırma soruları olabilir. Bu çalışma finansal bilginin vatandaşa sunulmasına odaklanmıştır. Belediyelerin hem finansal bilgiyi hem de finansal olmayan bilgiyi vatandaşa sunabilecek entegre bir raporlama ayrı bir çalışma konusu olarak düşünülebilir.

YAZARLARIN BEYANI

Bu çalışmada, Araştırma ve Yayın etiğine uyulmuştur, çıkar çatışması bulunmamaktadır ve bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

AUTHORS' DECLARATION

This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support.

YAZARLARIN KATKILARI

Çalışma Konsepti/Tasarım- SY, EK; Yazı Taslağı- EK, SY; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- SY; Son Onay ve Sorumluluk- SY, EK.

AUTHORS' CONTRIBUTIONS

Conception/Design of Study- SY, EK; Drafting Manuscript- EK, SY; Critical Revision of Manuscript- SY; Final Approval of Accountability- SY, EK.

KAYNAKÇA

- Bellucci, M. & Manetti, G. (2017). Facebook as a tool for supporting dialogic accounting? Evidence from large philanthropic foundations in the United States. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 30 (4), 874-905.
- Biancone, P., Secinaro, S. F., Brescia, V., & Iannaci, D. (2019). The popular financial reporting between theory and evidence. *International Business Research*. 12 (7), 45-56.
- Bracci, E., Biondi, L., & Kastberg, G. (2021). Citizen centered financial reporting translation: The preparers' perspective. *Financial Accountability & Management*. 1-22.
- City of Woodstock. (2022). What Is A Popular Annual Financial Report (PAFR)? <https://www.woodstockil.gov/finance/page/popular-annual-financial-reports#:~:text=What%20Is%20A%20Popular%20Annual,a%20background%20in%20public%20finance.> (Erişim Tarihi: 22.08.2022).
- Cohen, S., Mamakou, X. J., & Karatzimas, S. (2017). IT-enhanced popular reports: Analyzing citizen preferences. *Government Information Quarterly*. 34(2), 283-295.
- Dillard, J., & Vinnari, E. (2019). Critical dialogical accountability: From accounting-based accountability to accountability-based accounting. *Critical Perspectives on Accounting*, 62, 16-38.

- GFOA. (2022a). Popular Annual Financial Reporting Award Program. <https://www.gfoa.org/pafr-award> (Erişim Tarihi: 14.08.2022).
- GFOA. (2022b). Popular Judge’s Evaluation Form. https://gfoaorg.cdn.prismic.io/gfoaorg/60562fe6-881b-4f32-9968-7631f8c22939_PAFR_Judges_Checklist.pdf (Erişim Tarihi: 14.08.2022).
- Godowski, C., Nègre, E., & Verdier, M. A. (2020). Toward dialogic accounting? Public accountants’ assistance to works councils - A tool between hope and illusion. *Critical Perspectives on Accounting*, 69, 102095.
- Grossi, G., Biancone, P. P., Secinaro, S., & Brescia, V. (2021). Dialogic accounting through popular reporting and digital platforms. *Meditari Accountancy Research*. 29 (7), 75-93.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2022). Faaliyet Raporları. <https://www.izmir.bel.tr/tr/Dokumanlar/23/43> (Erişim tarihi: 16.07.2022).
- Manetti, G., Bellucci, M., & Oliva, S. (2021). Unpacking dialogic accounting: a systematic literature review and research agenda. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 34 (9), 250-283.
- Merriam-Webster. (n.d.a). Monology. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/monology> (Erişim Tarihi: 09.08.2022).
- Merriam-Webster. (n.d.b). Monologic. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/monologic> (Erişim Tarihi: 09.08.2022).
- Merriam-Webster. (n.d.c). Dialogic. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/dialogic> (Erişim Tarihi: 09.08.2022).
- Nesari, A. J. (2015). Dialogism versus Monologism: A Bakhtinian approach to teaching. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 205, 642-647.
- NSMFC. (2004). Preparing Popular Reports. <https://www.nsmfc.ca/budgeting-and-financial-reporting.html> (Erişim Tarihi: 22.08.2022).
- Raimo, N., Rubino, M., Esposito, P., & Vitolla, F. (2022). Measuring quality of popular annual financial reports: Features of the rewarded US reporting municipalities. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 1-11.
- Yusuf, J. E., Jordan, M. M., Neill, K. A., & Hackbart, M. (2013). For the people: Popular financial reporting practices of local governments. *Public Budgeting & Finance*. 33(1), 95-113.

